

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 60

(2002–2003)

Om samtykke til ratifikasjon av Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999 og undertegning av tilleggsprotokollen

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 25. april 2003,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

I proposisjonen ber regjeringen om Stortingets samtykke til å ratifisere Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999, og til undertegning med bindende virkning av tilleggsprotokollen. Konvensjonen ble vedtatt av Europarådets ministerkomité 4. november 1998. Den ble forhandlet frem av Europarådets multidisiplinære ekspertgruppe mot korrupsjon (GMC). På grunnlag av kgl. res. 22. januar 1999 undertegnet Norge konvensjonen 27. januar s.å., samme dag som den ble åpnet for undertegning. Konvensjonen trådte i kraft 1. juli 2002. Tilleggsprotokollen ble vedtatt i stedfortrederkomiteen 22. januar 2003 og åpnes for undertegning fra 15. mai.

I et internasjonalt perspektiv er norsk lovgivning om økonomisk kriminalitet vel utviklet. Den oppfyller allerede en rekke av de kravene som konvensjonen stiller. Det vil likevel være nødvendig med endringer i straffeloven for å gjennomføre konvensjonen og tilleggsprotokollen fullt ut.

Straffelovrådet ble i september 2000 gitt i oppdrag å utrede hvilke tilpasninger som er nødvendige i norsk rett for å kunne ratifisere konvensjonen

og undertegne tilleggsprotokollen. Straffelovrådet avga sin utredning 18. desember 2002. Den er trykt som NOU 2002: 22 En alminnelig straffebestemmelse mot korrupsjon. Straffelovrådet går inn for å regulere alle former for korrupsjon i én generell straffebestemmelse, som tar for seg aktiv og passiv korrupsjon i både offentlig og privat sektor. Bestemmelsen foreslås inntatt i straffeloven kapittel 26 som ny § 276 a.

Justisdepartementet følger opp Straffelovrådets forslag i Ot.prp. nr 78 (2002–2003) der departementet fremmer forslag om nye straffebud mot korrupsjon. Det foreslås en egen bestemmelse om grov korrupsjon, og forslaget omfatter også et straffebud mot utilbørlig påvirkningshandel. Bestemmelsene er utformet med sikte på å fange opp alle de former for korrupsjon som er beskrevet i konvensjonen og i tilleggsprotokollen, og går på flere punkter lenger i å kriminalisere korrupt atferd enn konvensjonen krever. Blir bestemmelsene vedtatt, vil det ikke lenger være rettslige hindringer for å ratifisere konvensjonen eller tilleggsprotokollen.

Konvensjonen og tilleggsprotokollen i engelsk originalversjon med oversettelse til norsk følger som trykte vedlegg.

1.2 Hovedinnholdet i konvensjonen og tilleggsprotokollen

Konvensjonen forplikter de kontraherende statene til å kriminalisere alle former for korrupsjon, både i privat og offentlig sektor. I konvensjonen er det nedfelt bestemmelser som retter seg mot korrupsjon begått av eller overfor nasjonale og utenlandske offentlige tjenestemenn, medlemmer av nasjonale og utenlandske offentlige forsamlinger, personer som utøver næringsvirksomhet, tjenestemenn i internasjonale organisasjoner, medlemmer av internasjonale parlamentariske forsamlinger og dommere og tjenestemenn ved internasjonale domstoler. Konvensjonspartene pålegges en plikt til å kriminalisere både den som gir og den som tar imot bestikkelser (såkalt aktiv og passiv korrupsjon).

Tilleggsprotokollen utvider, for enkelte medlemsstaters del, anvendelsesområdet til konvensjonen hva gjelder voldgiftsdommere og jurymedlemmer. Årsaken til at det ble fremforhandlet en tilleggsprotokoll var at det under arbeidet med hovedkonvensjonen var uenighet om hvorvidt voldgiftsdommere ville være omfattet av de persongruppene som er nevnt i hovedkonvensjonen. I tillegg oppdaget man at også jurymedlemmer i enkelte stater ville falle utenfor hovedkonvensjonen. I hvor stor grad protokollen vil innebære en utvidelse, avhenger til en viss grad av den enkelte stats definisjon av «offentlig tjenestemann» og «dommer». Etter konvensjonen skal «offentlig tjenestemann» forstås i samsvar med den enkelte stats nasjonale lovgivning. Fastsettelsen av hovedkonvensjonens anvendelsesområde vanskeliggjøres imidlertid ved at ulike begreper er brukt i den engelske og den franske konvensjonsteksten. I henhold til den engelske teksten omfatter begrepet «dommer» «holders of judicial offices», mens begrepet i den franske teksten er definert som «les personnes exerçant des fonctions judiciaires». Tilleggsprotokollen vil hindre at tolkningsspørsmålet får praktisk betydning.

2 Nærmere om de enkelte artiklene i konvensjonen og tilleggsprotokollen

2.1 Konvensjonen

Fortalen understreker behovet for samarbeid i arbeidet mot korrupsjon. Videre fremhever den at korrupsjon truer rettsstaten og menneskerettighetene og utgjør en fare for stabiliteten i demokratiske institusjoner.

Artikkel 2 til 12 angår ulike former for aktiv og passiv korrupsjon som partene forplikter seg til å kriminalisere. Hva som er korrupsjon i konvensjonens forstand, er ikke nærmere definert, men følger av beskrivelsen i de enkelte artiklene. Kjernen ligger i det å tilby, love, gi, anmode om eller ta imot en uberettiget fordel – for seg selv eller for andre – for å få mottakeren til å handle eller unnlate å handle under utøvelsen av sine funksjoner. Medvirkning til korrupsjon reguleres av artikkel 15. Også foretak skal gjøres ansvarlige for korrupsjonshandlinger, jf. artikkel 18.

Artikkel 2 til 6 omhandler korrupsjon av nasjonale og utenlandske offentlige tjenestemenn. Felles for disse artiklene er at begrepet «offentlige tjenestemenn» skal forstås i samsvar med det enkelte lands nasjonale lovgivning, jf. artikkel 1.

Artikkel 7 og 8 omfatter korrupsjon av ansatte i den private sektoren. Bestemmelsene gjelder bare korrupsjon som begås "under utøvelse av næringsvirksomhet". Beskrivelsen av korrupsjonshandlingen er i utgangspunktet den samme som for korrupsjon i offentlig sektor. Forskjellen ligger i hvilken påvirkning bestikkelsen er ment å ha på mottakeren. Når det gjelder bestikkelse av offentlige tjenestemenn, er det sentrale hvorvidt bestikkelsen var ment å *påvirke* tjenestemannens utøvelse av arbeidet. I forhold til bestikkelse av privat ansatte, er vurderingstemaet hvorvidt bestikkelsen var ment å få den ansatte til å begå et *pliktbrydd* i forhold til sin arbeidsgiver. Ordet «pliktbrydd» indikerer at plikten til å kriminalisere korrupsjon i den private sektoren er noe snevrere enn for den offentlige sektoren.

Artikkel 9 og 10 er direkte rettet mot tjenestemenn i mellomstatlige og overstatlige organisasjoner og parlamentarikerforsamlinger. Disse bestemmelsene viser tilbake til artikkel 2 og 3 og omfatter derfor de samme handlingene. Det samme gjelder *artikkel 11* som omhandler dommere i internasjonale domstoler. Etter *artikkel 16* skal konvensjonen likevel ikke gå foran regler om immunitet og privilegier.

Bestemmelsen i *artikkel 12* omfatter en korrupsjonshandling av en noe annen karakter; såkalt utilbørlig påvirkningshandel i offentlig sektor. Den straffbare handlingen dreier seg her om å tilby eller ta imot en uberettiget fordel for å prøve å påvirke beslutningene til uvitende tredjepersoner. Det er uten betydning om personen senere prøver å påvirke beslutningen eller om den antatte innflytelsen faktisk leder til et bestemt resultat. Det er forespørselen og løftet om å prøve å påvirke som er det sentrale. Et eksempel kan være et kommunestyremedlem som takker ja til en gratis ferietur mot å love å

prøve å påvirke sine partifellers stemmegivning i en konkret sak. Et annet eksempel er en person som tar imot penger for å prøve å påvirke søskens eller ektefellens beslutninger i jobbsammenheng. Artikkel 12 rammer både den som tilbyr bestikkelsen og den som tar den imot. Denne formen for korrupsjon er kriminalisert i flere stater.

Artikkel 13 og 14 dreier seg om kriminelle handlinger som er tett knyttet til korrupsjon, nærmere bestemt hvitvasking av korrupsjonsmidler og uriktig regnskapsførsel for å skjule korrupsjon. Det er en forutsetning for effektivt å bekjempe korrupsjon at også disse formene for kriminalitet blir satt i fokus.

Hver stat skal ha jurisdiksjon over korrupsjonshandlinger som er foretatt på eget territorium, jf. *artikkel 17*. Videre skal jurisdiksjonen omfatte korrupsjonshandlinger som er begått av egne borgere eller offentlige tjenestemenn i utlandet.

Artikkel 19 stiller krav til at nasjonale sanksjoner mot korrupsjon skal være effektive, proporsjonale og avskrekkende.

For så vidt angår de prosessuelle artiklene i konvensjonen bemerkes:

Alle partene til konvensjonen skal ha et offentlig organ eller tjenestemenn som er spesialisert i å bekjempe korrupsjon og skal sørge for at offentlige organer samarbeider om å bekjempe slik kriminalitet, jf. *artikkel 20 og 21*. Videre skal partene ha systemer som beskytter kilder og vitner, jf. *artikkel 22*. *Artikkel 23* stiller krav til nasjonale metoder for innsamling av bevis og til at utbyttet fra korrupsjonshandlinger skal kunne inndras.

Partenes gjennomføring av konvensjonen skal overvåkes av Europarådets eget overvåkningsorgan; Grupper av stater mot korrupsjon (GRECO), jf. *artikkel 24*.

Konvensjonen har også regler om gjensidig rettshjelp, herunder rask utlevering av informasjon, direkte kommunikasjon og utlevering av lovbytere, jf. *artiklene 25 til 31*.

Konvensjonen er etter *artikkel 32* åpen for undertegning med eller uten forbehold om senere ratifikasjon, godtakelse eller godkjenning. Konvensjonen trer i kraft første dag i den måneden som følger etter utløpet av en periode på tre måneder etter den dagen 14 stater har ratifisert konvensjonen. Den kan sies opp, og oppsigelsen trer i kraft første dag i den måneden som følger etter utløpet av en periode på tre måneder etter den dagen oppsigelsen ble mottatt av Europarådets generalsekretær, jf. *artikkel 41*.

Konvensjonen er åpen for undertegning av alle medlemmer av Europarådet og ikke-medlemmer som har deltatt i forhandlingene, jf. *artikkel 32*.

Blant annet USA har deltatt i og lagt stor vekt på dette arbeidet. Andre stater kan også inviteres til å ratifisere konvensjonen, jf. *artikkel 33*.

Artikkel 35 sikrer at konvensjonen ikke berører de rettigheter og forpliktelser som skriver seg fra andre internasjonale multilaterale konvensjoner.

Det er mulig å ta helt eller delvis forbehold mot de fleste materielle bestemmelsene i konvensjonen, jf. *artikkel 37*. Unntaket er artiklene 2 og 3. I tillegg kan partene ta forbehold mot enkelte prosessuelle bestemmelser, jf. *artikkel 17 nummer 2, artikkel 26 nummer 1*. Antall forbehold er imidlertid begrenset til fem, jf. *artikkel 37 para 4*. Videre kan partene ved erklæring fastsette at artiklene 5, 9 og 11 bare gjelder så langt det foreligger et pliktbrudd, jf. *artikkel 36*. Etter *artikkel 38* er forbeholdene og erklæringene bare gyldig i tre år av gangen, men de kan fornyes. Forbehold kan tas ved undertegning eller ved ratifikasjon av konvensjonen, se *artikkel 37*.

Endringer og tillegg i konvensjonen kan gjøres ved enstemmighet, jf. *artikkel 39*.

Parter som er uenige om tolking av konvensjonen, kan bli enige om å la CDPC (the European Committee on Crime Problems) megle i konflikten, jf. *artikkel 40*. Partene kan også bli enige om å bringe konflikten inn for den internasjonale domstolen i Haag.

2.2 Tilleggsprotokollen

Fortalen understreker ønskeligheten av å utvide Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon med sikte på å forebygge og bekjempe korrupsjon.

I *artikkel 1* er begrepet «voldgiftsdommer» («arbitrator») definert ved referanse til medlemsstatenes nasjonale lovgivning. Begrepet skal i alle tilfeller som konvensjonen rammer, inkludere personer som i henhold til en voldgiftsavtale skal treffe en rettslig bindende avgjørelse i en tvist som avtalens parter har forelagt for vedkommende. Også «jury-medlem» er definert ved referanse til medlemsstatenes nasjonale lovgivning, men slik at begrepet alltid skal omfatte en leperson som opptrer som medlem av et kollegialt organ som er pålagt å avgjøre skyldspørsmålet i en rettssak.

Artikkel 2 og 3 forplikter statene til å kriminalisere aktiv og passiv bestikkelse av nasjonale voldgiftsdommere. Beskrivelsen av korrupsjonshandlingen er den samme som i hovedkonvensjonen *artikkel 2 og 3*.

Artikkel 4, 5 og 6 regulerer bestikkelser av utenlandske voldgiftsdommere og nasjonale og uten-

landske jurymedlemmer. Bestemmelsene henviser til beskrivelsene av korrupsjonshandlingene i tilleggsprotokollen artikkel 2 og 3.

I henhold til *artikkel 7* skal GRECO overvåke gjennomføringen av protokollen.

Artikkel 8 fastsetter at artikkel 2 til 6 skal anses som tilleggsartikler til hovedkonvensjonen. Videre skal bestemmelsene i konvensjonen anvendes i den grad de er forenelige med protokollens bestemmelser.

I medhold av *artikkel 9* kan stater som har avgitt erklæringer i henhold til konvensjonen artikkel 39 også avgi erklæringer om artiklene 4 og 5 i protokollen. Det samme gjelder forbehold i henhold til konvensjonen artikkel 37.

Artikkel 10 regulerer undertegning og ikrafttredelse. Alle stater som har undertegnet konvensjonen og som har gitt sitt samtykke til å være bundet av den, kan undertegne protokollen. Protokollen trer i kraft den første dag i måneden som følger tre måneder etter den dag fem stater har gitt sitt samtykke til å være bundet av den.

Artikkel 11 regulerer tiltredelse til protokollen. Videre kan protokollen sies opp, jf. *artikkel 13*.

Artikkel 12 omhandler protokollens territoriale anvendelsesområde.

3 Forholdet til norsk rett

3.1 Kort om norsk rett

Norsk straffelovgivning inneholder i dag innen generell straffebestemmelse mot korrupsjon. De viktigste straffehjemlene rettet mot korrupsjon i offentlige forhold finnes i straffeloven §§ 112 og 113, som retter seg mot passiv korrupsjon, og i § 128, som gjelder aktiv korrupsjon.

I praksis er det gjerne bestemmelsene om utroskap i straffeloven §§ 275 og 276 som brukes ved straffeforfølgning av korrupsjon i privat sektor. Andre bestemmelser som setter straff for korrupsjon i tilknytning til privat virksomhet, finnes i straffeloven § 405 b og markedsføringsloven § 6 jf. § 17.

Straffebud som gjelder korrupsjon eller korrupsjonsliknende forhold finnes også i straffeloven §§ 105, 106, 114, 287 og 373 første ledd nr. 1. Se dessuten aksjeloven § 6–17 jf. § 19–1 og legemiddelforskriften § 13–7 femte ledd, jf. legemiddelloven § 31.

3.2 Konvensjonen

Konvensjonen artikkel 2 og 3 retter seg mot aktiv og passiv korrupsjon begått overfor eller av nasjo-

nale offentlige tjenestemenn. Det er ikke stilt som vilkår for straff at tjenestemannen må ha påtatt seg å handle pliktstridig. Det er derfor tvilsomt om gjeldende norsk straffelovgivning fullt ut oppfyller kravene som stilles i artikkel 2 og 3. Straffeloven § 128 rammer bare forsøk på å påvirke en tjenestemann til å handle «uretmæssig», mens straffeloven § 113 bare kan anvendes hvor bestikkelsen kreves eller mottas for å utføre en «pliktstridig» handling. Straffeloven § 112 inneholder ikke noe slikt straffbarhetsvilkår, men strafferammen på seks måneder gjør at bestemmelsen trolig ikke oppfyller kravene i artikkel 19 om effektive, forholdsmessige og preventive straffesanksjoner («effective, proportionate and dissuasive sanctions»). Det samme antas å gjelde i forhold til § 128, som har en strafferamme på fengsel inntil ett år.

Konvensjonen artikkel 4 retter seg mot aktiv og passiv bestikkelse av medlemmer av nasjonale offentlige forsamlinger som utøver lovgivnings- eller forvaltningsmyndighet. Tjenestemannsbegrepet i norsk strafferett er vidt, og korrupsjon begått av eller overfor personer som nevnt i artikkel 4 kan straffes med hjemmel i straffeloven §§ 112, 113 og 128. Artikkel 4 omfatter imidlertid de samme handlinger som i artikkel 2 og 3. De problemer som oppstår i forhold til disse artiklene, reiser seg derfor også i forhold til artikkel 4.

Europarådskonvensjonen artikkel 5 viser til artikkel 2 og 3, og pålegger de deltakende stater å kriminalisere korrupsjon av den art som er beskrevet der, når den er begått av eller overfor utenlandske offentlige tjenestemenn. Siden artikkel 5 viser til artikkel 2 og 3, vil de problemer som gjelder disse artiklene også gjelde for artikkel 5. I tillegg kommer at gjeldende norsk rett ikke i tilstrekkelig grad rammer passiv bestikkelse av utenlandske offentlige tjenestemenn. Det anbefales derfor at gjeldende rett endres på dette punktet, for å sikre oppfyllelse av Norges forpliktelser etter konvensjonen.

Artikkel 6 er bygd opp på samme måte som artikkel 5, men retter seg mot aktiv og passiv korrupsjon begått overfor eller av medlemmer av utenlandske offentlige forsamlinger. Rettstilstanden i Norge er den samme i forhold til denne personkretsen som i forhold til utenlandske offentlige tjenestemenn.

Artikkel 7 og 8 pålegger de deltakende stater å ha straffebestemmelser som retter seg mot aktiv og passiv korrupsjon i privat sektor. I praksis er det i dag utroskapsbestemmelsene i straffeloven §§ 275 og 276 som anvendes i saker hvor det er aktuelt med straffesanksjoner mot korrupsjon i privat sektor. Disse bestemmelsene tilfredsstiller ikke fullt ut kravene som stilles i artikkel 7 og 8. Personkretsen

som kan straffes for utroskap er begrenset på en måte som er vanskelig å forene med konvensjonens krav, jf. formuleringen «styrer eller har tilsyn med». Videre kan ikke en person som lar seg bestikke, straffes for utroskap dersom han feilaktig mener ikke å ha handlet mot arbeidsgivers tarv. En svakhet ved dagens lovverk er for øvrig at den aktive bestikker bare kan straffes for medvirkning til utroskap, blant annet med den konsekvens at heller ikke bestikkeren kan straffes i tilfeller hvor den bestukne mener å ha handlet til arbeidsgivers beste. Det antas derfor at artikkel 7 og 8 skaper et behov for lovendringer.

Artikkel 9, 10 og 11 henviser til artikkel 2, 3 og 4, og retter seg alle både mot aktiv og passiv korrupsjon. Artikkel 9 gjelder bestikkelse av tjenestemenn og andre ansatte i internasjonale organisasjoner. Tjenestemenn og andre ansatte i ikke-statlige organisasjoner faller utenfor artikkel 9, men vil kunne rammes etter artikkel 7 og 8. Artikkel 10 gjelder bestikkelse av medlemmer av internasjonale parlamentariske forsamlinger, mens artikkel 11 retter seg mot bestikkelse av dommere og andre ansatte i internasjonale domstoler. Det antas at artikkel 9, 10 og 11 ikke kan gjennomføres i norsk rett uten endringer i norsk straffelovgivning.

Bestemmelsen om påvirkningshandel («trading in influence») i artikkel 12 tar sikte på å motvirke bakgrunnskorrupsjon i offentlig sektor. Norsk straffelovgivning tilfredsstiller i dag ikke de krav som kan utledes av artikkel 12.

Artikkel 13 viser til artikkel 6 nr. 1 og 2 i Europarådets konvensjon av 8. november 1990 vedrørende hvitvasking, ransaking, beslag og inndragning. Handlingene som der er beskrevet skal være straffbare også hvor utbyttet stammer fra korrupsjon, jf. artikkel 2 til 12. Bestemmelsen gjør det ikke påkrevet å endre straffeloven § 317 om heleri, som gjelder befatning med utbytte fra alle former for straffbare handlinger. Norges forpliktelser etter artikkel 13 vil likevel først være gjennomført idet samtlige handlinger som er beskrevet i artikkel 2 til 12 er gjort straffbare også etter norsk rett.

Artikkel 14 forutsetter at de deltakende parter fastsetter «strafferettslige eller andre sanksjoner» mot handlinger eller unnlatelser som går ut på «å lage eller bruke en faktura eller et annet regnskapsdokument eller -bok som inneholder falske eller ufullstendige opplysninger» eller «rettsstridig å unnlate å bokføre en betaling». Det legges til grunn at norsk rett tilfredsstiller de krav som stilles.

Gjennom artikkel 15 forplikter konvensjonsstatene seg til å gjøre det straffbart å «medvirke til et straffbart forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen». Verken straffeloven § 112, § 113 eller

§ 405 b inneholder noe medvirkningstillegg, og det er derfor tvilsomt om gjeldende norsk straffelovgivning oppfyller Norges forpliktelser i henhold til denne konvensjonsbestemmelsen.

Artikkel 17 nr. 1 gjør det klart at Norge plikter å sørge for å ha jurisdiksjon over korrupsjonshandlingene beskrevet i artiklene 2 til 14 i tilfeller hvor:

- «a) det straffbare forholdet er begått helt eller delvis på partens territorium,
- b) gjerningsmannen er en av partens borgere, en av dens offentlige tjenestemenn, eller medlem av en av dens nasjonale offentlige forsamlinger,
- c) det straffbare forholdet involverer en av partens offentlige tjenestemenn eller medlemmer av dens nasjonale offentlige forsamlinger eller en annen person nevnt i artikkel 9 til 11 som samtidig er en av partens borgere.»

Det vises forøvrig til art. 4 der nasjonal offentlig forsamling kvalifiseres til en nasjonal forsamling som utøver lovgivnings- eller forvaltningsmyndighet.

Artikkel 17 nr. 1 bokstav b og c nødvendiggjør visse endringer i bestemmelsene om norsk straffelovgivnings virkeområde.

Det følger av artikkel 18 nr. 1 at de deltakende stater plikter å sørge for at juridiske personer kan holdes ansvarlige for aktiv bestikkelse, påvirkningshandel og hvitvasking som er begått til fordel for den juridiske personen av en fysisk person i en ledende stilling. Det antas at bestemmelsene om foretaksstraff i straffeloven kapittel 3 a oppfyller konvensjonens krav til ansvar for juridiske personer.

Artikkel 19 nr. 1 gjør det klart at de deltakende stater er forpliktet til å «fastsette effektive, forholdsmessige og preventive sanksjoner og tiltak, herunder straff som innebærer frihetsberøvelse som kan gi grunnlag for utlevering når det straffbare forholdet er begått av en fysisk person». Det antas at verken straffebudene i straffeloven §§ 112, 128 og 405 b eller markedsføringsloven § 17 jf. § 6 tilfredsstiller kravene som stilles i artikkel 19 nr. 1.

Artikkel 19 nr. 2 er allerede drøftet i tilknytning til behandlingen av artikkel 18, mens artikkel 19 nr. 3 stiller krav om at deltakende stater skal kunne inndra eller på annen måte legge beslag på midler til og utbytte fra korrupsjon, eller eiendom med en verdi tilsvarende slikt utbytte. Det antas at artikkel 19 nr. 3 allerede er gjennomført på en tilfredsstillende måte i norsk rett gjennom straffeprosessloven § 203 om beslag og § 217 om heftelse i formuesgjenstander, sammenholdt med bestemmelsene om inndragning i straffeloven §§ 34 til 37 d.

Etter artikkel 23 nr. 1 plikter konvensjonsstatene å vedta lovgivning som åpner for bruk av «spesi-

elle etterforskningsteknikker» («special investigative techniques») for å lette innsamling av bevismateriale i tilknytning til korrupsjonshandlinger, samt for å identifisere, oppspore, fryse og beslaglegge midler til og utbytte fra korrupsjon, jf. artikkel 19 nr. 3. Det antas at Norge allerede i dag har et regelverk som tilfredsstiller kravene i artikkel 23.

De øvrige artiklene gjelder blant annet immunitet (artikkel 16), spesialiserte myndigheter, samarbeid og beskyttelse av vitner mv. (artiklene 20 til 22), overvåkning av gjennomføringen (artikkel 24), internasjonalt samarbeid (artiklene 25 til 31) og sluttbestemmelser (artiklene 32 til 42). Disse bestemmelsene gjør det ikke nødvendig med lovendringer.

3.3 Tilleggsprotokollen

Tilleggsprotokollen utvider konvensjonens virkeområde til også å omfatte aktiv og passiv bestikkelse av voldgiftsdommere og jurymedlemmer, uavhengig av om disse utøver sine verv i henhold til norsk eller utenlandsk rett.

Det er tvilsomt om norsk rett rammer utenlandske voldgiftsdommere og jurymedlemmer som lar seg bestikke. Norsk straffelovgivning er ikke i samsvar med de kravene tilleggsprotokollen stiller med hensyn til aktiv korrupsjon av voldgiftsdommere og lagrettemedlemmer. Det anbefales at norsk rett endres på dette punktet, for å sikre oppfyllelse av Norges forpliktelser etter tilleggsprotokollen.

3.4 Forslaget i Ot.prp. nr. 78 (2002–2003)

I Ot.prp. nr. 78 (2002–2003) om lov om endringer i straffeloven mv. (straffebud mot korrupsjon) er det fremmet forslag til et generelt straffebud mot korrupsjon som ny § 276 a i straffeloven. Straffebudet skal etter forslaget rette seg mot både aktiv og passiv korrupsjon. Det skiller ikke mellom korrupsjon i offentlig og privat sektor. Grov korrupsjon er etter forslaget skilt ut i en ny § 276 b. Videre foreslås et eget straffebud om påvirkningshandel som etter forslaget skal tas inn som ny § 276 c i straffeloven. Bestemmelsene antas å tilfredsstille Norges forpliktelser både i henhold til konvensjonen og tilleggsprotokollen.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte lovtiltakene mot korrupsjon vil trolig medføre en viss økning i antallet korrupsjonssaker. Tiltakene antas også å bidra til å fremme internasjo-

nalt samarbeid på dette området, blant annet ved at utlevering av lovovertredere gjøres enklere.

Forslagene innebærer en merkbar heving av strafferammene ved korrupsjon. Forutsatt at straffebudet blir benyttet, vil det kunne føre til en økning i antallet fengselsdøgn. Samtidig antas den økte strafferammen å virke preventivt, og vil forhåpentligvis bidra til å redusere korrupsjonsproblemet i Norge, eller i det minste å bidra til at det ikke vokser i omfang. Utover dette antas lovforslaget ikke å få nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser. Tilslutning til konvensjonen og protokollen vil heller ikke ha andre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

5 Vurdering og tilråding

De siste årene har det i internasjonale fora vært gjort en økende innsats mot korrupsjon. Korrupsjon synes å øke i omfang og har betydelige skadevirkninger. Det er vesentlig at kampen mot korrupsjon skjer gjennom et internasjonalt samarbeid. Norge har deltatt aktivt i dette arbeidet, både innenfor Europarådet og OECD, og deltar også aktivt i det arbeidet som nå pågår innenfor FN. Norge har ratifisert OECD-konvensjonen om motarbeidelse av bestikkelser av utenlandske offentlige tjenestemenn i internasjonale forretningsforhold av 21. november 1997, som trådte i kraft 15. februar 1999, jf. Ot.prp. nr. 66 (1997–98).

Europarådskonvensjonen innebærer en viktig nyvinning i kampen mot økonomisk kriminalitet i form av korrupsjon. Den er generelt utformet og omfatter derfor de fleste former for korrupsjon. Det er grunn til å anta at konvensjonen vil føre til en harmonisering og skjerping av partenes straffelovgivning rettet mot korrupsjon. En internasjonal samordning er viktig for å hindre at forskjeller i lovgivningen mot korrupsjon fører til konkurransefor skjeller mellom statene.

Det kan diskuteres hvor nødvendig tilleggsprotokollen er. Men nettopp uenigheten om hvilke persongrupper som rammes av konvensjonens bestemmelser, viser at det kan være behov for en avklaring av spørsmålet for voldgiftsdommeres og jurymedlemmers vedkommende. Det ville være uheldig om det oppsto uenighet blant partene om hvorvidt disse gruppene var inkludert. Også bestikkelser av voldgiftsdommere og jurymedlemmer er straffeverdig og bør kriminaliseres.

Utenriksdepartementet tilrår at Norge ratifiserer Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon og undertegner tilleggsprotokollen. Justisdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999 og undertegning av tilleggsprotokollen.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999 og undertegning av tilleggsprotokollen i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om samtykke til ratifikasjon av Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999 og undertegning av tilleggsprotokollen

I

Stortinget samtykker i ratifikasjon av Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999 og undertegning av tilleggsprotokollen.

Vedlegg 1**Criminal Law Convention on
Corruption, Strasbourg,
27.01.1999****Preamble**

The member States of the Council of Europe and the other States signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members;

Recognising the value of fostering co-operation with the other States signatories to this Convention;

Convinced of the need to pursue, as a matter of priority, a common criminal policy aimed at the protection of society against corruption, including the adoption of appropriate legislation and preventive measures;

Emphasising that corruption threatens the rule of law, democracy and human rights, undermines good governance, fairness and social justice, distorts competition, hinders economic development and endangers the stability of democratic institutions and the moral foundations of society;

Believing that an effective fight against corruption requires increased, rapid and well-functioning international co-operation in criminal matters;

Welcoming recent developments which further advance international understanding and co-operation in combating corruption, including actions of the United Nations, the World Bank, the International Monetary Fund, the World Trade Organisation, the Organisation of American States, the OECD and the European Union;

Having regard to the Programme of Action against Corruption adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe in November 1996 following the recommendations of the 19th Conference of European Ministers of Justice (Valletta, 1994);

Recalling in this respect the importance of the participation of non-member States in the Council of Europe's activities against corruption and welcoming their valuable contribution to the implementation of the Programme of Action against Corruption;

Further recalling that Resolution No. 1 adopted by the European Ministers of Justice at their 21st

**Strafferettslig konvensjon
om korrupsjon, Strasbourg,
27.01.1999****Fortale**

Europarådets medlemsstater og de øvrige signatarstater til denne konvensjonen;

Som legger til grunn at Europarådets siktemål er å oppnå større enhet mellom sine medlemmer;

Som erkjenner verdien av å fremme samarbeid med de øvrige signatarstater til denne konvensjonen;

Som er overbevist om behovet for å forfølge, som en prioritert sak, en felles strafferettslig praksis med sikte på å beskytte samfunnet mot korrupsjon, herunder vedtakelse av hensiktsmessig lovgivning og forebyggende tiltak;

Som legger vekt på at korrupsjon truer rettsstaten, demokratiet og menneskerettighetene, undergraver godt styresett, billighet og sosial rettferdighet, vrir konkurransen, hindrer økonomisk utvikling og utgjør en fare for stabiliteten i demokratiske institusjoner og samfunnets moralske grunnlag;

Som mener at en effektiv kamp mot korrupsjon krever økt, hurtig og velfungerende internasjonalt samarbeid i straffesaker;

Som ønsker velkommen den siste utvikling som ytterligere fremmer internasjonal forståelse og samarbeid om å bekjempe korrupsjon, herunder tiltak fra De forente nasjoner, Verdensbanken, Det internasjonale valutafond, Verdens handelsorganisasjon, Organisasjonen av amerikanske stater, OECD og Den europeiske union;

Som tar hensyn til handlingsprogrammet mot korrupsjon, vedtatt av Europarådets ministerkomité i november 1996 etter anbefaling fra den 19. europeiske justisministerkonferanse (Valletta, 1994);

Som i denne forbindelse minnes betydningen av ikke-medlemsstaters deltakelse i Europarådets arbeid mot korrupsjon og som ønsker velkommen deres verdifulle bidrag til gjennomføringen av handlingsprogrammet mot korrupsjon;

Som videre minnes at resolusjon nr 1, vedtatt av de europeiske justisministre på deres 21. konferan-

Conference (Prague, 1997) recommended the speedy implementation of the Programme of Action against Corruption, and called, in particular, for the early adoption of a criminal law convention providing for the co-ordinated incrimination of corruption offences, enhanced co-operation for the prosecution of such offences as well as an effective follow-up mechanism open to member States and non-member States on an equal footing;

Bearing in mind that the Heads of State and Government of the Council of Europe decided, on the occasion of their Second Summit held in Strasbourg on 10 and 11 October 1997, to seek common responses to the challenges posed by the growth in corruption and adopted an Action Plan which, in order to promote co-operation in the fight against corruption, including its links with organised crime and money laundering, instructed the Committee of Ministers, *inter alia*, to secure the rapid completion of international legal instruments pursuant to the Programme of Action against Corruption;

Considering moreover that Resolution (97) 24 on the 20 Guiding Principles for the Fight against Corruption, adopted on 6 November 1997 by the Committee of Ministers at its 101st Session, stresses the need rapidly to complete the elaboration of international legal instruments pursuant to the Programme of Action against Corruption;

In view of the adoption by the Committee of Ministers, at its 102nd Session on 4 May 1998, of Resolution (98) 7 authorising the partial and enlarged agreement establishing the «Group of States against Corruption – GRECO», which aims at improving the capacity of its members to fight corruption by following up compliance with their undertakings in this field,

Have agreed as follows:

Chapter I – Use of terms

Article 1 – Use of terms

For the purposes of this Convention:

- a) «public official» shall be understood by reference to the definition of «official», «public officer», «mayor», «minister» or «judge» in the national law of the State in which the person in question performs that function and as applied in its criminal law;
- b) the term «judge» referred to in sub-paragraph a above shall include prosecutors and holders of judicial offices;
- c) in the case of proceedings involving a public official of another State, the prosecuting State

se (Praha, 1997), anbefalte rask gjennomføring av handlingsprogrammet mot korrupsjon og særlig oppfordret til snarlig vedtakelse av en strafferettslig konvensjon med fastsettelse av samordnet kriminalisering av korrupsjonsforbrytelser, økt samarbeid om etterforskning av slike forbrytelser, samt effektive oppfølgingsmekanismer tilgjengelige for medlemsstater og ikke-medlemsstater på like fot;

Som husker på at stats- og regjeringssjefene i Europarådet på deres andre toppmøte i Strasbourg 10. og 11. oktober 1997 besluttet å søke felles reaksjoner på de utfordringer som utgjøres av veksten i korrupsjon og vedtok en handlingsplan som, for å fremme samarbeid i kampen mot korrupsjon, herunder dens forbindelser til organisert kriminalitet og hvitvasking av penger, ga Ministerkomitéen instruks om blant annet å sikre hurtig utarbeidelse av internasjonale instrumenter i henhold til handlingsprogrammet mot korrupsjon;

Som videre legger til grunn at resolusjon (97) 24 om de 20 retningsgivende prinsippene for kamp mot korrupsjon, vedtatt 6. november 1997 av Ministerkomitéen på dens 101. sesjon, legger vekt på behovet for hurtig å fullføre utarbeidelsen av folkerettslige instrumenter i henhold til handlingsprogrammet mot korrupsjon,

I lys av at Ministerkomitéen på sin 102. sesjon 4. mai 1998 vedtok resolusjon (98) 7 som autoriserer den partielle og utvidede avtale om opprettelse av «Gruppen av stater mot korrupsjon – GRECO», som tar sikte på å bedre medlemmenes evne til å bekjempe korrupsjon ved å følge opp overholdelsen av deres forpliktelser på dette område,

Er enig om følgende:

Kapittel I – Begrepsbruk

Artikkel 1 – Begrepsbruk

I denne konvensjonen:

- a) skal «offentlig tjenestemann» forstås ved henvisning til definisjonen av «tjenestemann», «offentlig tjenestemann», «ordfører», «statsråd» eller «dommer» i den nasjonale lovgivning i den stat der den aktuelle person utfører vedkommende funksjon og slik begrepet anvendes i statens strafferett,
- b) skal begrepet «dommer» nevnt i bokstav a ovenfor omfatte aktører og innehavere av rettslige embeter,
- c) kan påtalestaten, i tilfeller av rettergang som involverer en offentlig tjenestemann fra en annen

may apply the definition of public official only insofar as that definition is compatible with its national law;

- d) «legal person» shall mean any entity having such status under the applicable national law, except for States or other public bodies in the exercise of State authority and for public international organisations.

Chapter II – Measures to be taken at national level

Article 2 – Active bribery of domestic public officials

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally, the promising, offering or giving by any person, directly or indirectly, of any undue advantage to any of its public officials, for himself or herself or for anyone else, for him or her to act or refrain from acting in the exercise of his or her functions.

Article 3 – Passive bribery of domestic public officials

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally, the request or receipt by any of its public officials, directly or indirectly, of any undue advantage, for himself or herself or for anyone else, or the acceptance of an offer or a promise of such an advantage, to act or refrain from acting in the exercise of his or her functions.

Article 4 – Bribery of members of domestic public assemblies

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3, when involving any person who is a member of any domestic public assembly exercising legislative or administrative powers.

Article 5 – Bribery of foreign public officials

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3, when involving a public official of any other State.

stat, anvende definisjonen av offentlig tjenestemann bare i den grad definisjonen er forenlig med dens nasjonale lovgivning,

- d) skal «juridisk person» bety ethvert rettssubjekt som har slik status etter den gjeldende nasjonale lovgivning, unntatt stater eller andre offentlige organer under utøvelse av statlig myndighet og internasjonale statlige organisasjoner.

Kapittel II – Tiltak som skal treffes på nasjonalt plan

Artikkel 2 – Aktiv bestikkelse av nasjonale offentlige tjenestemenn

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart, når det begås forsettlig, direkte eller indirekte å love, tilby eller gi enhver utilbørlig fordel til en offentlig tjenestemann, til tjenestemannen selv eller til en annen, for at han eller hun skal handle eller unnlate å handle under utøvelse av sine funksjoner.

Artikkel 3 – Passiv bestikkelse av nasjonale offentlige tjenestemenn

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart, når det begås forsettlig, for dens offentlige tjenestemenn direkte eller indirekte å anmode om eller motta enhver utilbørlig fordel, for tjenestemannen selv eller for en annen, eller godta et tilbud eller løfte om slik fordel, for at han eller hun skal handle eller unnlate å handle under utøvelse av sine funksjoner.

Artikkel 4 – Bestikkelse av medlemmer av nasjonale offentlige forsamlinger

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i artikkel 2 og 3, etter nasjonal lovgivning er straffbar når den involverer en person som er medlem av en nasjonal offentlig forsamling som utøver lovgivnings- eller forvaltningsmyndighet.

Artikkel 5 – Bestikkelse av utenlandske offentlige tjenestemenn

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i artikkel 2 og 3 etter nasjonal lovgivning er straffbar når den involverer en offentlig tjenestemann fra en annen stat.

Article 6 – Bribery of members of foreign public assemblies

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3, when involving any person who is a member of any public assembly exercising legislative or administrative powers in any other State.

Article 7 – Active bribery in the private sector

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally in the course of business activity, the promising, offering or giving, directly or indirectly, of any undue advantage to any persons who direct or work for, in any capacity, private sector entities, for themselves or for anyone else, for them to act, or refrain from acting, in breach of their duties.

Article 8 – Passive bribery in the private sector

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally, in the course of business activity, the request or receipt, directly or indirectly, by any persons who direct or work for, in any capacity, private sector entities, of any undue advantage or the promise thereof for themselves or for anyone else, or the acceptance of an offer or a promise of such an advantage, to act or refrain from acting in breach of their duties.

Article 9 – Bribery of officials of international organisations

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3, when involving any official or other contracted employee, within the meaning of the staff regulations, of any public international or supranational organisation or body of which the Party is a member, and any person, whether seconded or not, carrying out functions corresponding to those performed by such officials or agents.

Article 10 – Bribery of members of international parliamentary assemblies

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as cri-

Artikkel 6 – Bestikkelse av medlemmer av utenlandske offentlige forsamlinger

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i artikkel 2 og 3 er straffbar etter nasjonal lovgivning når den involverer en person som er medlem av en offentlig forsamling som utøver lovgivnings- eller forvaltningsmyndighet i en annen stat.

Artikkel 7 – Aktiv bestikkelse i privat sektor

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart når det begås forsettlig under utøvelse av næringsvirksomhet, direkte eller indirekte å love, tilby eller gi enhver utilbørlig fordel til en person som i enhver egenskap leder eller arbeider for organer i privat sektor, til ham eller henne selv eller en til annen, for at han eller hun skal handle eller unnlate å handle i strid med sine plikter.

Artikkel 8 – Passiv bestikkelse i privat sektor

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart, når det begås forsettlig under utøvelse av næringsvirksomhet, for en person som i enhver egenskap leder eller arbeider for organer i privat sektor, direkte eller indirekte å anmode om eller motta enhver utilbørlig fordel eller løfte om slik fordel, for ham eller henne selv eller for en annen, eller godta et tilbud eller løfte om slik fordel, for at han eller hun skal handle eller unnlate å handle i strid med sine plikter.

Artikkel 9 – Bestikkelse av tjenestemenn i internasjonale organisasjoner

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i artikkel 2 og 3, etter nasjonal lovgivning er straffbar når den involverer en tjenestemann eller annen avtalemessig ansatt, i henhold til vedtektenes for tjenestemenn, i en internasjonal statlig eller overstatlig organisasjon eller organ parten er medlem i, og enhver person, enten vedkommende er utstasjonert dit eller ikke, som utfører funksjoner tilsvarende dem som utøves av slike tjenestemenn eller aktører.

Artikkel 10 – Bestikkelse av medlemmer av internasjonale parlamentariske forsamlinger

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som

minal offences under its domestic law the conduct referred to in Article 4 when involving any members of parliamentary assemblies of international or supranational organisations of which the Party is a member.

Article 11 – Bribery of judges and officials of international courts

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3 involving any holders of judicial office or officials of any international court whose jurisdiction is accepted by the Party.

Article 12 – Trading in influence

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally, the promising, giving or offering, directly or indirectly, of any undue advantage to anyone who asserts or confirms that he or she is able to exert an improper influence over the decision-making of any person referred to in Articles 2, 4 to 6 and 9 to 11 in consideration thereof, whether the undue advantage is for himself or herself or for anyone else, as well as the request, receipt or the acceptance of the offer or the promise of such an advantage, in consideration of that influence, whether or not the influence is exerted or whether or not the supposed influence leads to the intended result.

Article 13 – Money laundering of proceeds from corruption offences

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in the Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Products from Crime (ETS No. 141), Article 6, paragraphs 1 and 2, under the conditions referred to therein, when the predicate offence consists of any of the criminal offences established in accordance with Articles 2 to 12 of this Convention, to the extent that the Party has not made a reservation or a declaration with respect to these offences or does not consider such offences as serious ones for the purpose of their money laundering legislation.

er nevnt i artikkel 4, etter nasjonal lovgivning er straffbar når den involverer medlemmer av parlamentariske forsamlinger i internasjonale eller overstatlige organisasjoner parten er medlem i.

Artikkel 11 – Bestikkelse av dommere og tjenestemenn ved internasjonale domstoler

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i artikkel 2 og 3, etter nasjonal lovgivning er straffbar når den involverer en innehaver av et rettslig embete eller tjenestemann ved en internasjonal domstol hvis domsmyndighet parten har godtatt.

Artikkel 12 – Påvirkningshandel

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart, når det begås forsettlig, direkte eller indirekte å love, gi eller tilby en utilbørlig fordel til en person som hevder eller bekrefter at han eller hun kan utøve utilbørlig påvirkning på beslutningstakingen til en person nevnt i artikkel 2, artikkel 4 til 6 og artikkel 9 til 11 som vederlag for fordelene, uansett om den utilbørlige fordelene er til ham eller henne selv eller til en annen, samt å anmode om, motta eller godta tilbudet eller løftet om slik fordel som vederlag for påvirkningen, uansett om påvirkningen utøves eller ikke, eller uansett om den antatte påvirkningen fører til det påtenkte resultatet eller ikke.

Artikkel 13 – Hvitvasking av pengeutbytte fra korrupsjonsforbrytelser

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i Europarådets konvensjon nr 141, artikkel 6 nr 1 og 2, etter vilkårene nevnt i konvensjonen, etter nasjonal lovgivning er straffbar når den underliggende forbrytelsen består av et av de straffbare forhold som er fastsatt i samsvar med artikkel 2 til 12 i denne konvensjonen, i den utstrekning parten ikke har tatt noe forbehold eller avgitt en erklæring med hensyn til disse straffbare forhold eller ikke betrakter slike forhold som alvorlige i henhold til sin lovgivning om hvitvasking av penger.

Article 14 – Account offences

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as offences liable to criminal or other sanctions under its domestic law the following acts or omissions, when committed intentionally, in order to commit, conceal or disguise the offences referred to in Articles 2 to 12, to the extent the Party has not made a reservation or a declaration:

- a) creating or using an invoice or any other accounting document or record containing false or incomplete information;
- b) unlawfully omitting to make a record of a payment.

Article 15 – Participatory acts

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law aiding or abetting the commission of any of the criminal offences established in accordance with this Convention.

Article 16 – Immunity

The provisions of this Convention shall be without prejudice to the provisions of any Treaty, Protocol or Statute, as well as their implementing texts, as regards the withdrawal of immunity.

Article 17 – Jurisdiction

1. Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish jurisdiction over a criminal offence established in accordance with Articles 2 to 14 of this Convention where:

- a) the offence is committed in whole or in part in its territory;
- b) the offender is one of its nationals, one of its public officials, or a member of one of its domestic public assemblies;
- c) the offence involves one of its public officials or members of its domestic public assemblies or any person referred to in Articles 9 to 11 who is at the same time one of its nationals.

2. Each State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply or to

Artikkel 14 – Straffbare forhold vedrørende regnskap

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette som forhold som omfattes av strafferettslige eller andre sanksjoner etter nasjonal lovgivning, følgende handlinger eller unnlatelser, når de begås forsettlig for å begå, skjule eller dekke over de straffbare forhold som er nevnt i artikkel 2 til 12, i den utstrekning parten ikke har tatt noe forbehold eller avgitt en erklæring:

- a) å lage eller bruke en faktura eller et annet regnskapsdokument eller -bok som inneholder falske eller ufullstendige opplysninger,
- b) rettsstridig å unnlate å bokføre en betaling.

Artikkel 15 – Medvirkning

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart å medvirke til et straffbart forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen.

Artikkel 16 – Immunitet

Bestemmelsene i denne konvensjonen berører ikke bestemmelsene i andre traktater, protokoller eller rettsakter og dissens gjennomføringstekster om tilbakekallelse av immunitet.

Artikkel 17 – Jurisdiksjon

1. Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette jurisdiksjon over et straffbart forhold fastsatt i samsvar med artikkel 2 til 14 i denne konvensjonen når:

- a) det straffbare forholdet er begått helt eller delvis på partens territorium,
- b) gjerningsmannen er en av partens borgere, en av dens offentlige tjenestemenn, eller medlem av en av dens nasjonale offentlige forsamlinger, eller
- c) det straffbare forholdet involverer en av partens offentlige tjenestemenn eller medlemmer av dens nasjonale offentlige forsamlinger eller en annen person nevnt i artikkel 9 til 11 som samtidig er en av partens borgere.

2. Statene kan ved undertegning eller ved deponeering av sitt ratifiserings-, godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær erklære at de forbeholder seg retten til ikke å anvende eller til

apply only in specific cases or conditions the jurisdiction rules laid down in paragraphs 1 b and c of this article or any part thereof.

3. If a Party has made use of the reservation possibility provided for in paragraph 2 of this article, it shall adopt such measures as may be necessary to establish jurisdiction over a criminal offence established in accordance with this Convention, in cases where an alleged offender is present in its territory and it does not extradite him to another Party, solely on the basis of his nationality, after a request for extradition.

4. This Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised by a Party in accordance with national law.

Article 18 – Corporate liability

1. Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to ensure that legal persons can be held liable for the criminal offences of active bribery, trading in influence and money laundering established in accordance with this Convention, committed for their benefit by any natural person, acting either individually or as part of an organ of the legal person, who has a leading position within the legal person, based on:

- a power of representation of the legal person; or
- an authority to take decisions on behalf of the legal person; or
- an authority to exercise control within the legal person;

as well as for involvement of such a natural person as accessory or instigator in the above-mentioned offences.

2. Apart from the cases already provided for in paragraph 1, each Party shall take the necessary measures to ensure that a legal person can be held liable where the lack of supervision or control by a natural person referred to in paragraph 1 has made possible the commission of the criminal offences mentioned in paragraph 1 for the benefit of that legal person by a natural person under its authority.

3. Liability of a legal person under paragraphs 1 and 2 shall not exclude criminal proceedings against natural persons who are perpetrators, instigators of, or accessories to, the criminal offences mentioned in paragraph 1.

Article 19 – Sanctions and measures

1. Having regard to the serious nature of the criminal offences established in accordance with this Convention, each Party shall provide, in respect of

å anvende bare i særskilte tilfeller eller omstendigheter, de jurisdiksjonsregler som er fastsatt i nr 1 bokstav b og c i denne artikkel eller deler av disse.

3. Dersom en part har benyttet seg av den reservasjonsmulighet som er fastsatt i nr 2 i denne artikkel, skal den vedta de tiltak som er nødvendig for å fastsette jurisdiksjon over et straffbart forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen, i tilfeller der en påstått gjerningsmann oppholder seg på dens territorium og den ikke utleverer ham til en annen part, utelukkende på grunnlag av hans nasjonalitet, etter anmodning om utlevering.

4. Denne konvensjonen utelukker ikke noen strafferettslig jurisdiksjon som en part utøver i samsvar med nasjonal lovgivning.

Artikkel 18 – Ansvar for juridiske personer

1. Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å sikre at juridiske personer kan holdes ansvarlige for de straffbare forhold aktiv bestikkelse, påvirkningshandel og hvitvasking av penger fastsatt i samsvar med denne konvensjonen, begått til fordel for dem av en fysisk person som opptrer enten individuelt eller som en del av et organ i den juridiske personen, som har en ledende stilling innen den juridiske personen, på grunnlag av:

- fullmakt fra den juridiske personen, eller
- myndighet til å treffe beslutninger på vegne av den juridiske personen, eller
- myndighet til å utøve kontroll innen den juridiske personen,

samt for å involvere en slik fysisk person som medvirkende eller opphavsmann til ovennevnte straffbare forhold

2. Bortsett fra de tilfeller som er fastsatt i nr 1, skal partene treffe nødvendige tiltak for å sikre at en juridisk person kan holdes ansvarlig dersom fravær av tilsyn eller kontroll ved en fysisk person nevnt i nr 1 har gjort det mulig for en fysisk person under den juridiske personens myndighet å begå de straffbare forhold som er nevnt i nr 1 til fordel for den juridiske personen.

3. En juridisk persons ansvar etter nr 1 og nr 2 skal ikke utelukke straffeforfølgning av fysiske personer som er gjerningsmenn, opphavsmenn eller medvirkende til de straffbare forhold som er nevnt i nr 1.

Artikkel 19 – Sanksjoner og tiltak

1. Under hensyn til den alvorlige art av de straffbare forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen, skal partene for de straffbare forhold som er

those criminal offences established in accordance with Articles 2 to 14, effective, proportionate and dissuasive sanctions and measures, including, when committed by natural persons, penalties involving deprivation of liberty which can give rise to extradition.

2. Each Party shall ensure that legal persons held liable in accordance with Article 18, paragraphs 1 and 2, shall be subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

3. Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to enable it to confiscate or otherwise deprive the instrumentalities and proceeds of criminal offences established in accordance with this Convention, or property the value of which corresponds to such proceeds.

Article 20 – Specialised authorities

Each Party shall adopt such measures as may be necessary to ensure that persons or entities are specialised in the fight against corruption. They shall have the necessary independence in accordance with the fundamental principles of the legal system of the Party, in order for them to be able to carry out their functions effectively and free from any undue pressure. The Party shall ensure that the staff of such entities has adequate training and financial resources for their tasks.

Article 21 – Co-operation with and between national authorities

Each Party shall adopt such measures as may be necessary to ensure that public authorities, as well as any public official, co-operate, in accordance with national law, with those of its authorities responsible for investigating and prosecuting criminal offences:

- a) by informing the latter authorities, on their own initiative, where there are reasonable grounds to believe that any of the criminal offences established in accordance with Articles 2 to 14 has been committed, or
- b) by providing, upon request, to the latter authorities all necessary information.

Article 22 – Protection of collaborators of justice and witnesses

Each Party shall adopt such measures as may be necessary to provide effective and appropriate protection for:

- a) those who report the criminal offences establis-

fastsatt i samsvar med artikkel 2 til 14, fastsette effektive, forholdsmessige og forebyggende sanksjoner og tiltak, herunder straff som innebærer frihetsberøvelse som kan gi grunnlag for utlevering når det straffbare forholdet er begått av en fysisk person.

2. Partene skal påse at juridiske personer som holdes ansvarlig i samsvar med artikkel 18 nr. 1 og nr. 2, omfattes av effektive, forholdsmessige og forebyggende strafferettslige eller ikke-strafferettslige sanksjoner, herunder økonomiske sanksjoner.

3. Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å kunne inndra eller på annen måte legge beslag på midler til og utbytte fra straffbare forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen, eller eiendom med en verdi tilsvarende slikt utbytte.

Artikkel 20 – Spesialiserte myndigheter

Partene skal vedta de tiltak som er nødvendig for å påse at personer eller organer blir spesialisert i kampen mot korrupsjon. De skal ha den nødvendige selvstendighet i samsvar med de grunnleggende prinsipper i partens rettsorden, slik at de kan utføre sine funksjoner effektivt og fri for ethvert utilbørlig press. Parten skal påse at personalet i slike organer får tilstrekkelig opplæring og økonomiske ressurser til sine oppgaver.

Artikkel 21 – Samarbeid med og mellom nasjonale myndigheter

Partene skal vedta de tiltak som er nødvendig for å sikre at offentlige myndigheter, samt offentlige tjenestemenn, i samsvar med nasjonal lovgivning samarbeider med de myndigheter som er ansvarlige for å etterforske og påtale straffbare forhold:

- a) ved å underrette sistnevnte myndigheter, etter eget initiativ, når det foreligger rimelig grunn til å tro at noen av de straffbare forhold fastsatt i samsvar med artikkel 2 til 14 er begått, eller
- b) ved, etter anmodning, å gi sistnevnte myndigheter all nødvendig informasjon.

Artikkel 22 – Beskyttelse av personer som samarbeider med rettsvesenet og av vitner

Partene skal vedta de tiltak som er nødvendig for å fastsette effektiv og hensiktsmessig beskyttelse for:

- a) personer som anmelder de straffbare forhold

hed in accordance with Articles 2 to 14 or otherwise co-operate with the investigating or prosecuting authorities;

- b) witnesses who give testimony concerning these offences.

Article 23 – Measures to facilitate the gathering of evidence and the confiscation of proceeds

1. Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary, including those permitting the use of special investigative techniques, in accordance with national law, to enable it to facilitate the gathering of evidence related to criminal offences established in accordance with Article 2 to 14 of this Convention and to identify, trace, freeze and seize instrumentalities and proceeds of corruption, or property the value of which corresponds to such proceeds, liable to measures set out in accordance with paragraph 3 of Article 19 of this Convention.

2. Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized in order to carry out the actions referred to in paragraph 1 of this article.

3. Bank secrecy shall not be an obstacle to measures provided for in paragraphs 1 and 2 of this article.

Chapter III – Monitoring of implementation

Article 24 – Monitoring

The Group of States against Corruption (GRECO) shall monitor the implementation of this Convention by the Parties.

Chapter IV – International co-operation

Article 25 – General principles and measures for international co-operation

1. The Parties shall co-operate with each other, in accordance with the provisions of relevant international instruments on international co-operation in criminal matters, or arrangements agreed on the basis of uniform or reciprocal legislation, and in accordance with their national law, to the widest extent possible for the purposes of investigations and proceedings concerning criminal offences established in accordance with this Convention.

2. Where no international instrument or arrangement referred to in paragraph 1 is in force between Parties, Articles 26 to 31 of this chapter shall apply.

fastsatt i samsvar med artikkel 2 til 14 eller på annen måte samarbeider med etterforsknings- eller påtalemyndighetene,

- b) vitner som avgir forklaring angående disse straffbare forhold.

Artikkel 23 – Tiltak for å lette innsamling av bevismateriale og inndragning av utbytte

1. Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig, herunder tiltak som muliggjør bruk av spesielle etterforskningsteknikker, i samsvar med nasjonal lovgivning, for å kunne lette innsamling av bevismateriale angående straffbare forhold fastsatt i samsvar med artikkel 2 til 14 i denne konvensjonen og for å identifisere, oppspore, fryse og beslaglegge midler til og utbytte fra korrupsjon, eller eiendom med en verdi tilsvarende slikt utbytte, som omfattes av tiltak i samsvar med artikkel 19 nr 3 i denne konvensjonen:

2. Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å bemyndige sine domstoler eller andre kompetente myndigheter til å pålegge at bank-, finans- eller forretningsdokumenter gjøres tilgjengelige eller beslaglegges for å utføre de handlinger som er nevnt i nr 1 i denne artikkel.

3. Bankers taushetsplikt skal ikke være til hinder for tiltak fastsatt i nr 1 og nr 2 i denne artikkel.

Kapittel III – Overvåking av gjennomføring

Artikkel 24 – Overvåking

Gruppen av stater mot korrupsjon (GRECO) skal overvåke de kontraherende parters gjennomføring av denne konvensjonen.

Kapittel IV – Internasjonalt samarbeid

Artikkel 25 – Generelle prinsipper og tiltak for internasjonalt samarbeid

1. Partene skal samarbeide med hverandre i samsvar med bestemmelsene i aktuelle internasjonale avtaler om internasjonalt strafferettslig samarbeid eller ordninger avtalt på grunnlag av ensartet eller gjensidig lovgivning, og i samsvar med nasjonal lovgivning, i den størst mulige utstrekning med henblikk på etterforskning og forfølgning av straffbare forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen.

2. Dersom ingen internasjonal avtale eller ordning nevnt i nr 1 gjelder mellom partene, får artikkel 26 til 31 i dette kapittel anvendelse.

3. Articles 26 to 31 of this chapter shall also apply where they are more favourable than those of the international instruments or arrangements referred to in paragraph 1.

Article 26 – Mutual assistance

1. The Parties shall afford one another the widest measure of mutual assistance by promptly processing requests from authorities that, in conformity with their domestic laws, have the power to investigate or prosecute criminal offences established in accordance with this Convention.

2. Mutual legal assistance under paragraph 1 of this article may be refused if the requested Party believes that compliance with the request would undermine its fundamental interests, national sovereignty, national security or *ordre public*.

3. Parties shall not invoke bank secrecy as a ground to refuse any co-operation under this chapter. Where its domestic law so requires, a Party may require that a request for co-operation which would involve the lifting of bank secrecy be authorised by either a judge or another judicial authority, including public prosecutors, any of these authorities acting in relation to criminal offences.

Article 27 – Extradition

1. The criminal offences established in accordance with this Convention shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between or among the Parties. The Parties undertake to include such offences as extraditable offences in any extradition treaty to be concluded between or among them.

2. If a Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it does not have an extradition treaty, it may consider this Convention as the legal basis for extradition with respect to any criminal offence established in accordance with this Convention.

3. Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognise criminal offences established in accordance with this Convention as extraditable offences between themselves.

4. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the law of the requested Party or by applicable extradition treaties, including the grounds on which the requested Party may refuse extradition.

3. Artikkel 26 til 31 i dette kapittel får også anvendelse dersom de er gunstigere enn bestemmelsene i de internasjonale avtaler eller ordninger nevnt i nr. 1.

Artikkel 26 – Gjensidig bistand

1. Partene skal yte hverandre bredest mulig gjensidig bistand ved hurtig å behandle anmodninger fra myndigheter som, i samsvar med nasjonal lovgivning, har myndighet til å etterforske eller påtale straffbare forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen.

2. Gjensidig juridisk bistand etter nr 1 i denne artikkel kan avslås dersom den anmodede part mener at å etterkomme anmodningen vil undergrave dens grunnleggende interesser, nasjonale suverenitet, nasjonale sikkerhet eller offentlige orden.

3. Partene skal ikke påberope seg bankers taushetsplikt som grunn til å avslå samarbeid etter dette kapittel. Dersom nasjonal lovgivning krever det, kan en part kreve at en anmodning om samarbeid som vil innebære opphevelse av bankers taushetsplikt, skal bemyndiges av enten en dommer eller en annen rettslig myndighet, herunder statsadvokat, når disse myndigheter handler i tilknytning til straffbare forhold.

Artikkel 27 – Utlevering

1. De straffbare forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen skal betraktes som utleveringsforhold som omfattes av utleveringstraktater som gjelder mellom partene. Partene forplikter seg til å innta slike forhold som utleveringsforhold i eventuelle utleveringstraktater som blir inngått mellom dem.

2. Dersom en part som for utlevering setter som vilkår at det foreligger en traktat, mottar en anmodning om utlevering fra en annen part som den ikke har utleveringstraktat med, kan den betrakte denne konvensjonen som hjemmel for utlevering med hensyn til et straffbart forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen.

3. Parter som for utlevering ikke setter som vilkår at det foreligger en traktat, skal anerkjenne straffbare forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen som utleveringsforhold mellom seg.

4. Utlevering skal være underlagt de vilkår som er fastsatt i den anmodede parts lovgivning eller i gjeldende utleveringstraktater, herunder det grunnlag den anmodede part kan avslå utlevering på.

5. If extradition for a criminal offence established in accordance with this Convention is refused solely on the basis of the nationality of the person sought, or because the requested Party deems that it has jurisdiction over the offence, the requested Party shall submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution unless otherwise agreed with the requesting Party, and shall report the final outcome to the requesting Party in due course.

Article 28 – Spontaneous information

Without prejudice to its own investigations or proceedings, a Party may without prior request forward to another Party information on facts when it considers that the disclosure of such information might assist the receiving Party in initiating or carrying out investigations or proceedings concerning criminal offences established in accordance with this Convention or might lead to a request by that Party under this chapter.

Article 29 – Central authority

1. The Parties shall designate a central authority or, if appropriate, several central authorities, which shall be responsible for sending and answering requests made under this chapter, the execution of such requests or the transmission of them to the authorities competent for their execution.
2. Each Party shall, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, communicate to the Secretary General of the Council of Europe the names and addresses of the authorities designated in pursuance of paragraph 1 of this article.

Article 30 – Direct communication

1. The central authorities shall communicate directly with one another.
2. In the event of urgency, requests for mutual assistance or communications related thereto may be sent directly by the judicial authorities, including public prosecutors, of the requesting Party to such authorities of the requested Party. In such cases a copy shall be sent at the same time to the central authority of the requested Party through the central authority of the requesting Party.
3. Any request or communication under paragraphs 1 and 2 of this article may be made through the International Criminal Police Organisation (Interpol).
4. Where a request is made pursuant to paragraph 2 of this article and the authority is not competent to

5. Dersom utlevering for et straffbart forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen avslås utelukkende på grunnlag av den ettersøkte persons nasjonalitet, eller fordi den anmodende part mener at den har jurisdiksjon over forholdet, skal den anmodende part forelegge saken for sine kompetente myndigheter med henblikk på forfølgning med mindre annet er avtalt med den anmodende parten, og skal underrette den anmodende parten om det endelige resultatet.

Artikkel 28 – Spontan informasjon

Uten hensyn til dens egen etterforskning eller forfølgning, kan en part uten å være anmodet på forhånd oversende en annen part informasjon om fakta når den mener at kjennskap til slik informasjon kan bistå mottakerparten ved igangsetting eller gjennomføring av etterforskning eller forfølgning angående straffbare forhold fastsatt i samsvar med denne konvensjonen eller kan føre til en anmodning fra denne parten i henhold til dette kapittel.

Artikkel 29 – Sentral myndighet

1. Partene skal utpeke en sentral myndighet eller eventuelt flere sentrale myndigheter som skal være ansvarlige for å sende og besvare anmodninger i henhold til dette kapittel, å behandle slike anmodninger eller oversende dem til vedkommende myndigheter til behandling.
2. Partene skal ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifiserings- godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument underrette Europarådets generalsekretær om navn og adresse på myndighetene utpekt i henhold til nr 1 i denne artikkel.

Artikkel 30 – Direkte kommunikasjon

1. De sentrale myndigheter skal kommunisere direkte med hverandre.
2. I hastesaker kan anmodninger om gjensidig bistand eller meldinger angående dette sendes direkte av rettsmyndighetene, herunder statsadvokater, i den anmodende part til slike myndigheter i den anmodende part. I slike tilfeller skal det samtidig sendes en kopi til den sentrale myndighet i den anmodende part gjennom de sentrale myndigheter i den anmodende parten.
3. Anmodninger eller meldinger etter nr 1 og nr 2 i denne artikkel kan sendes gjennom Den internasjonale kriminalpolitiorganisasjon (Interpol).
4. Dersom en anmodning sendes i henhold til nr 2 i denne artikkel og myndigheten ikke er kompetent

deal with the request, it shall refer the request to the competent national authority and inform directly the requesting Party that it has done so.

5. Requests or communications under paragraph 2 of this article, which do not involve coercive action, may be directly transmitted by the competent authorities of the requesting Party to the competent authorities of the requested Party.

6. Each State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, inform the Secretary General of the Council of Europe that, for reasons of efficiency, requests made under this chapter are to be addressed to its central authority.

Article 31 – Information

The requested Party shall promptly inform the requesting Party of the action taken on a request under this chapter and the final result of that action. The requested Party shall also promptly inform the requesting Party of any circumstances which render impossible the carrying out of the action sought or are likely to delay it significantly.

Chapter V – Final provisions

Article 32 – Signature and entry into force

1. This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe and by non-member States which have participated in its elaboration. Such States may express their consent to be bound by:

- a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
- b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

3. This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which fourteenth States have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of paragraph 1. Any such State, which is not a member of the Group of States against Corruption (GRECO) at the time of ratification, shall automatically become a member on the date the Convention enters into force.

4. In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the

til å behandle anmodningen, skal den oversende anmodningen til vedkommende nasjonale myndighet og underrette den anmodende parten direkte om dette.

5. Anmodninger eller meldinger etter nr 2 i denne artikkel som ikke innebærer tvangstiltak, kan sendes direkte av vedkommende myndigheter i den anmodende part til vedkommende myndigheter i den anmodede parten.

6. Statene kan ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifiserings-, godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument underrette Europarådets generalsekretær om at anmodninger etter dette kapittel av effektivitetshensyn skal rettes til dens sentrale myndighet.

Artikkel 31 – Informasjon

Den anmodede part skal umiddelbart underrette den anmodende parten om de tiltak som er truffet i forbindelse med en anmodning etter dette kapittel og om det endelige resultatet av slike tiltak. Den anmodede parten skal også umiddelbart underrette den anmodende parten om enhver omstendighet som gjør det umulig å treffe det tiltak det anmodes om eller som vil kunne forsinke det vesentlig.

Kapittel V – Sluttbestemmelser

Artikkel 32 – Undertegning og ikrafttredelse

1. Denne konvensjonen skal være åpen for undertegning for Europarådets medlemsstater og for ikke-medlemsstater som har deltatt i utarbeidelsen av den. Slike stater kan gi sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen, ved:

- a) undertegning uten forbehold om ratifisering, godtakelse eller godkjennelse, eller
- b) undertegning med forbehold om ratifisering, godtakelse eller godkjennelse, etterfulgt av ratifisering, godtakelse eller godkjennelse.

2. Ratifiserings-, godtakelses- eller godkjennelsesdokumenter skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

3. Denne konvensjonen trer i kraft på den første dag i den måned som følger etter utløpet av en periode på tre måneder etter den dato da 14 stater har gitt sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen i samsvar med bestemmelsene i nr 1. En slik stat som ikke er medlem i Gruppen av stater mot korrupsjon (GRECO) ved ratifisering, skal automatisk bli medlem på den dato konvensjonen trer i kraft.

4. For en signatarstat som deretter gir sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen, trer konven-

Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the expression of their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of paragraph 1. Any signatory State, which is not a member of the Group of States against Corruption (GRECO) at the time of ratification, shall automatically become a member on the date the Convention enters into force in its respect.

Article 33 – Accession to the Convention

1. After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe, after consulting the Contracting States to the Convention, may invite the European Community as well as any State not a member of the Council and not having participated in its elaboration to accede to this Convention, by a decision taken by the majority provided for in Article 20d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee of Ministers.
2. In respect of the European Community and any State acceding to it under paragraph 1 above, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe. The European Community and any State acceding to this Convention shall automatically become a member of GRECO, if it is not already a member at the time of accession, on the date the Convention enters into force in its respect.

Article 34 – Territorial application

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.
2. Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notifica-

sjonen i kraft på den første dag i den måned som følger etter utløpet av en periode på tre måneder etter den dato da samtykke ble gitt til å være bundet av konvensjonen i samsvar med bestemmelsene i nr 1. En signatarstat som ikke er medlem i Gruppen av stater mot korrupsjon (GRECO) ved ratifisering, skal automatisk bli medlem på den dato konvensjonen trer i kraft for parten.

Artikkel 33 – Tiltredelse til konvensjonen

1. Etter at denne konvensjonen er trådt i kraft, kan Ministerkomitéen i Europarådet, etter konsultasjon med de kontraherende stater i konvensjonen, invitere Det europeiske fellesskap samt stater som ikke er medlemmer av Rådet og ikke har deltatt i utarbeidelsen av den, til å tiltre denne konvensjonen, ved et vedtak gjort med det flertall som er fastsatt i artikkel 20d i Europarådets vedtekter og ved enstemmig avstemning blant de representanter fra de kontraherende stater som har rett til å sitte i Ministerkomitéen.
2. For Det europeiske fellesskap og stater som tiltrer konvensjonen etter nr 1, trer konvensjonen i kraft på den første dag i den måned som følger etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for deponering av tiltredelsesdokumentet hos Europarådets generalsekretær. Det europeiske fellesskap og stater som tiltrer denne konvensjonen, skal automatisk bli medlem i GRECO, dersom de ikke allerede er medlem ved tiltredelse, på den dato konvensjonen trer i kraft for dem.

Artikkel 34 – Territoriell anvendelse

1. En stat kan ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifiserings- godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument oppgi det territorium eller de territorier denne konvensjonen får anvendelse på.
2. En part kan på et senere tidspunkt, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, utvide anvendelsen av denne konvensjonen til et annet territorium oppgitt i erklæringen. For et slikt territorium trer konvensjonen i kraft på den første dag i den måned som følger etter utløpet av en periode på tre måneder fra den dato generalsekretæren mottar en slik erklæring.
3. En erklæring avgitt etter de to foregående numre kan for et territorium oppgitt i erklæringen, tilbakeskalles ved underretning rettet til Europarådets ge-

tion addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 35 – Relationship to other conventions and agreements

1. This Convention does not affect the rights and undertakings derived from international multilateral conventions concerning special matters.
2. The Parties to the Convention may conclude bilateral or multilateral agreements with one another on the matters dealt with in this Convention, for purposes of supplementing or strengthening its provisions or facilitating the application of the principles embodied in it.
3. If two or more Parties have already concluded an agreement or treaty in respect of a subject which is dealt with in this Convention or otherwise have established their relations in respect of that subject, they shall be entitled to apply that agreement or treaty or to regulate those relations accordingly, in lieu of the present Convention, if it facilitates international co-operation.

Article 36 – Declarations

Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, declare that it will establish as criminal offences the active and passive bribery of foreign public officials under Article 5, of officials of international organisations under Article 9 or of judges and officials of international courts under Article 11, only to the extent that the public official or judge acts or refrains from acting in breach of his duties.

Article 37 – Reservations

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, reserve its right not to establish as a criminal offence under its domestic law, in part or in whole, the conduct referred to in Articles 4, 6 to 8, 10 and 12 or the passive bribery offences defined in Article 5.
2. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession declare that it avails itself of the reservation provided for in Article 17, paragraph 2.

neralsekretær. Tilbakekallelsen trer i kraft på den første dag i den måned som følger etter utløpet av en periode på tre måneder fra den dato generalsekretæren mottar slik underretning.

Artikkel 35 – Forholdet til andre konvensjoner og avtaler

1. Denne konvensjonen berører ikke de rettigheter og forpliktelser som skriver seg fra internasjonale multilaterale konvensjoner om særskilte forhold.
2. Partene i konvensjonen kan inngå bilaterale eller multilaterale avtaler med hverandre om de saker som omfattes av denne konvensjonen, med henblikk på å utfylle eller styrke dens bestemmelser eller å lette anvendelsen av prinsippene fastlagt i den.
3. Dersom to eller flere parter allerede har inngått en avtale eller traktat om et tema som omhandles i denne konvensjonen eller på annen måte har opprettet forbindelser angående dette tema, skal de ha rett til å anvende avtalen eller traktaten eller å regulere disse forbindelsene slik, i stedet for denne konvensjonen, dersom det letter internasjonalt samarbeid.

Artikkel 36 – Erklæringer

En stat kan ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifiserings-, godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument erklære at den vil fastsette som straffbart forhold, aktiv og passiv bestikkelse av utenlandske offentlige tjenestemenn etter artikkel 5, av tjenestemenn i internasjonale organisasjoner etter artikkel 9 eller av dommere og tjenestemenn ved internasjonale domstoler etter artikkel 11, bare i den utstrekning den offentlige tjenestemannen eller dommeren handler eller unnlater å handle i strid med sine plikter.

Artikkel 37 – Forbehold

1. En stat kan ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifiserings-, godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument forbeholde seg retten til ikke å fastsette som straffbar etter nasjonal lovgivning, helt eller delvis, den atferd som er nevnt i artikkel 4, artikkel 6 til 8, artikkel 10 og artikkel 12 eller passiv bestikkelse definert i artikkel 5.
2. En stat kan ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifiserings-, godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument erklære at den benytter seg av det forbehold som er fastsatt i artikkel 17 nr 2.

3. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession declare that it may refuse mutual legal assistance under Article 26, paragraph 1, if the request concerns an offence which the requested Party considers a political offence.

4. No State may, by application of paragraphs 1, 2 and 3 of this article, enter reservations to more than five of the provisions mentioned thereon. No other reservation may be made. Reservations of the same nature with respect to Articles 4, 6 and 10 shall be considered as one reservation.

Article 38 – Validity and review of declarations and reservations

1. Declarations referred to in Article 36 and reservations referred to in Article 37 shall be valid for a period of three years from the day of the entry into force of this Convention in respect of the State concerned. However, such declarations and reservations may be renewed for periods of the same duration.

2. Twelve months before the date of expiry of the declaration or reservation, the Secretariat General of the Council of Europe shall give notice of that expiry to the State concerned. No later than three months before the expiry, the State shall notify the Secretary General that it is upholding, amending or withdrawing its declaration or reservation. In the absence of a notification by the State concerned, the Secretariat General shall inform that State that its declaration or reservation is considered to have been extended automatically for a period of six months. Failure by the State concerned to notify its intention to uphold or modify its declaration or reservation before the expiry of that period shall cause the declaration or reservation to lapse.

3. If a Party makes a declaration or a reservation in conformity with Articles 36 and 37, it shall provide, before its renewal or upon request, an explanation to GRECO, on the grounds justifying its continuance.

Article 39 – Amendments

1. Amendments to this Convention may be proposed by any Party, and shall be communicated by the Secretary General of the Council of Europe to the member States of the Council of Europe and to every non-member State which has acceded to, or has been invited to accede to, this Convention in accordance with the provisions of Article 33.

3. En stat kan ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifiserings-, godtakelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument erklære at den kan avslå gjensidig juridisk bistand etter artikkel 26 nr 1, dersom anmodningen dreier seg om et forhold som den anmodede parten betrakter som en politisk forbrytelse.

4. Ingen stat kan ved anvendelse av nr 1, nr 2 og nr 3 i denne artikkel ta forbehold mot mer enn fem av bestemmelsene nevnt i disse numre. Det kan ikke tas noe annet forbehold. Forbehold av samme art med hensyn til artikkel 4, artikkel 6 og artikkel 10 skal betraktes som ett forbehold.

Artikkel 38 – Gyldighet og revisjon av erklæringer og forbehold

1. Erklæringer nevnt i artikkel 36 og forbehold nevnt i artikkel 37 skal være gyldige i en periode på tre år fra denne konvensjons ikrafttredelsesdato for den aktuelle stat. Slike erklæringer og forbehold kan likevel fornyes i perioder av samme varighet.

2. Tolv måneder før utløpsdatoen for erklæringen eller forbeholdet skal Europarådets generalsekretær gi underretning om utløpet til den aktuelle staten. Senest tre måneder før utløpet skal staten underrette generalsekretæren om at den opprettholder, endrer eller tilbakekaller sin erklæring eller sitt forbehold. I fravær av underretning fra den aktuelle staten skal generalsekretæren opplyse staten om at dens erklæring eller forbehold betraktes som automatisk forlenget i en periode på seks måneder. Dersom den aktuelle staten ikke gir underretning om at den har til hensikt å opprettholde eller endre sin erklæring eller sitt forbehold før utløpet av perioden, skal erklæringen eller forbeholdet bortfalle.

3. Dersom en part avgir en erklæring eller tar forbehold i samsvar med artikkel 36 og 37, skal den før fornyelse eller på anmodning, gi en forklaring til GRECO om årsakene som ligger til grunn for videreføringen.

Artikkel 39 – Endringer

1. Endringer i denne konvensjonen kan foreslås av enhver part og skal meddeles av Europarådets generalsekretær til Europarådets medlemsstater og til alle ikke-medlemsstater som har tiltrådt eller er invitert til å tiltre denne konvensjonen i samsvar med bestemmelsene i artikkel 33.

2. Any amendment proposed by a Party shall be communicated to the European Committee on Crime Problems (CDPC), which shall submit to the Committee of Ministers its opinion on that proposed amendment.

3. The Committee of Ministers shall consider the proposed amendment and the opinion submitted by the CDPC and, following consultation of the non-member States Parties to this Convention, may adopt the amendment.

4. The text of any amendment adopted by the Committee of Ministers in accordance with paragraph 3 of this article shall be forwarded to the Parties for acceptance.

5. Any amendment adopted in accordance with paragraph 3 of this article shall come into force on the thirtieth day after all Parties have informed the Secretary General of their acceptance thereof.

Article 40 – Settlement of disputes

1. The European Committee on Crime Problems of the Council of Europe shall be kept informed regarding the interpretation and application of this Convention.

2. In case of a dispute between Parties as to the interpretation or application of this Convention, they shall seek a settlement of the dispute through negotiation or any other peaceful means of their choice, including submission of the dispute to the European Committee on Crime Problems, to an arbitral tribunal whose decisions shall be binding upon the Parties, or to the International Court of Justice, as agreed upon by the Parties concerned.

Article 41 – Denunciation

1. Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 42 – Notification

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe and any State which has acceded to this Convention of:

- any signature;
- the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 32 and 33;

2. En endring foreslått av en part skal meddeles Den europeiske komité for kriminalitetsproblemer, som skal framlegge sin uttalelse om endringsforslaget for Ministerkomitéen.

3. Ministerkomitéen skal behandle endringsforslaget og uttalelsen framlagt av CDPC og kan, etter konsultasjon med ikke-medlemsstatene som er parter i denne konvensjonen, vedta endringen.

4. Teksten til endringen vedtatt av Ministerkomitéen i samsvar med nr 3 i denne artikkel skal oversendes partene for godtakelse.

5. En endring vedtatt i samsvar med nr 3 i denne artikkel trer i kraft på den trettiende dag etter at alle parter har underrettet generalsekretæren om at de har godtatt den.

Artikkel 40 – Tvisteløsning

1. Europarådets europeiske komité for kriminalitetsproblemer skal holdes underrettet om fortolkningen og anvendelsen av denne konvensjonen.

2. I tilfelle av en tvist mellom partene om fortolkning eller anvendelse av denne konvensjonen skal de forsøke å løse tvisten ved forhandlinger eller andre fredelige midler etter eget valg, herunder foreleggelse av tvisten for Den europeiske komité for kriminalitetsproblemer, for en voldgiftsdomstol hvis beslutninger skal være bindende for partene, eller for Den internasjonale domstol, som avtalt mellom de berørte parter.

Artikkel 41 – Oppsigelse

1. En part kan til enhver tid si opp denne konvensjonen ved en underretning rettet til Europarådets generalsekretær.

2. En slik oppsigelse trer i kraft på den første dag i den måned som følger etter utløpet av en periode på tre måneder fra den dato generalsekretæren mottar underretningen.

Artikkel 42 – Underretning

Europarådets generalsekretær skal underrette Europarådets medlemsstater og stater som har tiltrådt denne konvensjonen, om:

- undertegninger,
- deponering av ratifiserings-, godtakelses-, godkjennelses- eller tiltrjedelsedokumenter,
- ikrafttredelsesdatoer for denne konvensjonen i samsvar med artikkel 32 og artikkel 33,

- d) any declaration or reservation made under Article 36 or Article 37;
- e) any other act, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Strasbourg, this 27th day of January 1999, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which have participated in the elaboration of this Convention, and to any State invited to accede to it.

- d) erklæringer eller forbehold i henhold til artikkel 36 eller artikkel 37,
- e) andre handlinger, underretninger eller meddelelser angående denne konvensjonen.

Til bevitnelse av dette har de undertegnede, som har behørig fullmakt, undertegnet denne konvensjonen.

Utfærdiget i Strasbourg den 27. januar 1999, på engelsk og fransk, med samme gyldighet for begge tekster, i ett enkelt eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekretær skal oversende rettkjente kopier til hver medlemsstat i Europarådet, til ikke-medlemsstater som har deltatt i utarbeidelsen av denne konvensjonen, og til alle stater som er invitert til å tiltre den.

Vedlegg 2**Additional Protocol to the Criminal Law Convention on Corruption**

The member States of the Council of Europe and the other States signatory hereto,

Considering that it is desirable to supplement the Criminal Law Convention on Corruption (ETS No. 173, hereafter «the Convention») in order to prevent and fight against corruption;

Considering also that the present Protocol will allow the broader implementation of the 1996 Programme of Action against Corruption,

Have agreed as follows:

Chapter I – Use of terms**Article 1 – Use of terms**

For the purpose of this Protocol:

1. The term «arbitrator» shall be understood by reference to the national law of the States Parties to this Protocol, but shall in any case include a person who by virtue of an arbitration agreement is called upon to render a legally binding decision in a dispute submitted to him/her by the parties to the agreement.
2. The term «arbitration agreement» means an agreement recognised by the national law whereby the parties agree to submit a dispute for a decision by an arbitrator.
3. The term «juror» shall be understood by reference to the national law of the States Parties to this Protocol but shall in any case include a lay person acting as a member of a collegial body which has the responsibility of deciding on the guilt of an accused person in the framework of a trial.
4. In the case of proceedings involving a foreign arbitrator or juror, the prosecuting State may apply the definition of arbitrator or juror only in so far as that definition is compatible with its national law.

Tilleggsprotokoll til strafferettslig konvensjon om korrupsjon

Europarådets medlemsstater og andre stater som har undertegnet denne konvensjon,

som anser at et tillegg til Strafferettslig konvensjon om korrupsjon (ETS nr. 173, heretter kalt «konvensjonen») er ønskelig med sikte på å forebygge og bekjempe korrupsjon,

som også anser at denne protokoll vil åpne for en bredere gjennomføring av Handlingsprogram mot korrupsjon (1996),

er enige om følgende:

Kapittel I – Begrepsbruk**Artikkel 1 – Begrepsbruk**

I denne protokoll gjelder følgende definisjoner:

1. Utrykket «voldgiftsdommer» skal forstås ved henvisning til nasjonal lovgivning i de stater som er part i denne protokoll, men skal under alle omstendigheter omfatte en person som i henhold til en voldgiftsavtale skal treffe en rettslig bindende avgjørelse i en tvist som avtalens parter har forelagt ham/henne.
2. Med uttrykket «voldgiftsavtale» menes en avtale som er anerkjent etter nasjonal lovgivning, og som ligger til grunn når partene enes om å forelegge en tvist for en voldgiftsdommer til avgjørelse.
3. Uttrykket «jurymedlem» skal forstås ved henvisning til nasjonal lovgivning i de stater som er part i denne protokoll, men skal under alle omstendigheter omfatte en lemperson som handler som medlem av et forum som er pålagt å avgjøre skyldspørsmålet i en retts sak.
4. Ved rettergang som involverer utenlandske voldgiftsdommere eller jurymedlemmer, kan påtalestaten anvende definisjonen av voldgiftsdommere eller jurymedlem bare i den grad definisjonen er forenlig med dens nasjonale lovgivning.

Chapter II – Measures to be taken at national level*Article 2 – Active bribery of domestic arbitrators*

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally, the promising, offering or giving by any person, directly or indirectly, of any undue advantage to an arbitrator exercising his/her functions under the national law on arbitration of the Party, for himself or herself or for anyone else, for him or for her to act or refrain from acting in the exercise of his or her functions.

Article 3 – Passive bribery of domestic arbitrators

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law, when committed intentionally, the request or receipt by an arbitrator exercising his/her functions under the national law on arbitration of the Party, directly or indirectly, of any undue advantage for himself or herself or for anyone else, or the acceptance of an offer or promise of such an advantage, to act or refrain from acting in the exercise of his or her functions.

Article 4 – Bribery of foreign arbitrators

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3, when involving an arbitrator exercising his/her functions under the national law on arbitration of any other State.

Article 5 – Bribery of domestic jurors

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3, when involving any person acting as a juror within its judicial system.

Article 6 – Bribery of foreign jurors

Each Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as cri-

Kapittel II – Tiltak som skal treffes på nasjonalt plan*Artikkel 2 – Aktiv bestikkelse av nasjonale voldgiftsdommere*

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart, når det begås forsettlig, direkte eller indirekte å love, tilby eller gi enhver utilbørlig fordel til en voldgiftsdommer som utfører sine oppgaver etter vedkommende parts nasjonale lovgivning om voldgift, til fordel for voldgiftsdommeren selv eller en annen, for at han eller hun skal handle eller unnlate å handle under utførelse av sine oppgaver.

Artikkel 3 – Passiv bestikkelse av nasjonale voldgiftsdommere

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at det etter nasjonal lovgivning er straffbart, når det begås forsettlig, for en voldgiftsdommer som utfører sine oppgaver etter vedkommende parts nasjonale lovgivning om voldgift, direkte eller indirekte å be om eller motta enhver utilbørlig fordel, til fordel for voldgiftsdommeren selv eller en annen, eller godta et tilbud eller et løfte om en slik fordel, for at han eller hun skal handle eller unnlate å handle under utførelse av sine oppgaver.

Artikkel 4 – Bestikkelse av utenlandske voldgiftsdommere

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i artikkel 2 og 3, er straffbar etter nasjonal lovgivning når den involverer en voldgiftsdommer som utfører sine oppgaver etter en annen stats lovgivning om voldgift.

Artikkel 5 – Bestikkelse av nasjonale jurymedlemmer

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som er nevnt i artikkel 2 og 3, er straffbar etter nasjonal lovgivning når den involverer en person som handler som jurymedlem innen vedkommende parts rettsorden.

Artikkel 6 – Bestikkelse av utenlandske jurymedlemmer

Partene skal vedta den lovgivning og andre tiltak som er nødvendig for å fastsette at den atferd som

minal offences under its domestic law the conduct referred to in Articles 2 and 3, when involving any person acting as a juror within the judicial system of any other State.

Chapter III – Monitoring of implementation and final provisions

Article 7 – Monitoring of implementation

The Group of States against Corruption (GRECO) shall monitor the implementation of this Protocol by the Parties.

Article 8 – Relationship to the Convention

1. As between the States Parties the provisions of Articles 2 to 6 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention.
2. The provisions of the Convention shall apply to the extent that they are compatible with the provisions of this Protocol.

Article 9 – Declarations and reservations

1. If a Party has made a declaration in accordance with Article 36 of the Convention, it may make a similar declaration relating to Articles 4 and 6 of this Protocol at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
2. If a Party has made a reservation in accordance with Article 37, paragraph 1, of the Convention restricting the application of the passive bribery offences defined in Article 5 of the Convention, it may make a similar reservation concerning Articles 4 and 6 of this Protocol at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
3. No other reservation may be made.

Article 10 – Signature and entry into force

1. This Protocol shall be open for signature by States which have signed the Convention. These States may express their consent to be bound by:
 - a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

er nevnt i artikkel 2 og 3, er straffbar etter nasjonal lovgivning når den involverer en person som handler som jurymedlem innenfor en annen stats rettsorden.

Kapittel III – Overvåkning av gjennomføringen og sluttbestemmelser

Artikkel 7 – Overvåkning av gjennomføringen

Gruppen av stater mot korrupsjon (GRECO) skal overvåke partenes gjennomføring av denne protokoll.

Artikkel 8 – Forholdet til konvensjonen

1. Mellom partene skal bestemmelsene i artikkel 2 til 6 i denne protokoll anses som tilleggsartikler til konvensjonen.
2. Konvensjonens bestemmelser får anvendelse i den utstrekning de er forenlige med bestemmelsene i denne protokoll.

Artikkel 9 – Erklæringer og forbehold

1. Dersom en part har avgitt en erklæring i samsvar med artikkel 36 i konvensjonen, kan den på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, avgi en tilsvarende erklæring om artikkel 4 og 6 i denne protokoll.
2. Dersom en part ved å ta et forbehold i samsvar med artikkel 37 nr. 1 i konvensjonen har begrenset anvendelsen av bestemmelsene om passiv bestikkelse som definert i artikkel 5 i konvensjonen, kan den på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument ta et tilsvarende forbehold med hensyn til artikkel 4 og 6 i denne protokoll. Alle andre forbehold som er tatt i samsvar med artikkel 37 i konvensjonen, får anvendelse også på denne protokoll, med mindre vedkommende part erklærer noe annet på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument.
3. Det kan ikke tas andre forbehold.

Artikkel 10 – Undertegning og ikrafttredelse

1. Denne protokoll skal være åpen for undertegning av stater som har undertegnet konvensjonen. Disse stater kan gi uttrykk for sin vilje til å være bundet ved:
 - a) undertegning uten forbehold om ratifikasjon, godtakelse eller godkjenning, eller

b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

3. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which five States have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of paragraphs 1 and 2, and only after the Convention itself has entered into force.

4. In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of the expression of its consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of paragraphs 1 and 2.

5. A signatory State may not ratify, accept or approve this Protocol without having, simultaneously or previously, expressed its consent to be bound by the Convention.

Article 11 – Accession to the Protocol

1. Any State or the European Community having acceded to the Convention may accede to this Protocol after it has entered into force.

2. In respect of any State or the European Community acceding to the Protocol, it shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of the deposit of an instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 12 – Territorial application

1. Any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any Party may, at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory or territories specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

b) undertegning med forbehold om ratifikasjon, godtakelse eller godkjenning, etterfulgt av ratifikasjon, godtakelse eller godkjenning.

2. Ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokumentene skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

3. Protokollen skal tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom av tre måneder etter den dag fem stater har gitt sitt samtykke til å være bundet av protokollen i samsvar med bestemmelsene i nr. 1 og 2, og først etter at selve konvensjonen er trådt i kraft.

4. For enhver annen signatarstat som på et senere tidspunkt gir sitt samtykke til å være bundet av protokollen, skal den tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag den gir sitt samtykke til å være bundet av protokollen i samsvar med bestemmelsene i nr. 1 og 2.

5. En signatarstat kan ikke ratifisere, godta eller godkjenne denne protokoll uten på forhånd eller samtidig å gi sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen.

Artikkel 11 – Tiltredelse til protokollen

1. Enhver stat, eller Det europeiske fellesskap, som har tiltrådt konvensjonen, kan tiltre denne protokoll etter at den er trådt i kraft.

2. For enhver stat, eller Det europeiske fellesskap, som tiltrer protokollen, skal den tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag et tiltredelsesdokument deponeres hos Europarådets generalsekretær.

Artikkel 12 – Territoriell anvendelse

1. Enhver stat, eller Det europeiske fellesskap, kan på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, angi det territorium eller de territorier der denne protokoll skal få anvendelse.

2. En part kan på et senere tidspunkt, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, utvide anvendelsen av denne protokoll til å omfatte et annet territorium eller andre territorier som er angitt i erklæringen, for hvis internasjonale forbindelser den er ansvarlig eller på hvis vegne den er bemyndiget til å påta seg forpliktelser. For et slikt territorium skal protokollen tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag generalsekretæren mottar erklæringen.

3. Any declaration made in pursuance of the two preceding paragraphs may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. Such withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 13 – Denunciation

1. Any Party may, at any time, denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
2. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.
3. Denunciation of the Convention automatically entails denunciation of this Protocol.

Article 14 – Notification

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe and any State, or the European Community, having acceded to this Protocol of:

- a) any signature of this Protocol;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 10, 11 and 12;
- d) any declaration or reservation made under Articles 9 and 12;
- e) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at [Strasbourg], this [15th] day of [May 2003], in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each of the signatory and acceding Parties.

3. En erklæring som avgis i samsvar med de to foregående ledd, kan med hensyn til et territorium angitt i erklæringen trekkes tilbake ved en underretning rettet til Europarådets generalsekretær. Tilbaketrekingen skal få virkning den første dag i måneden som følger etter et tidsrom av tre måneder etter at generalsekretæren mottar underretningen.

Artikkel 13 – Oppsigelse

1. Enhver part kan på ethvert tidspunkt si opp denne protokoll ved en underretning rettet til Europarådets generalsekretær.
2. Oppsigelsen skal få virkning den første dag i måneden som følger etter et tidsrom av tre måneder etter at Europarådets generalsekretær mottar underretningen.
3. Oppsigelse av konvensjonen innebærer automatisk oppsigelse av denne protokoll.

Artikkel 14 – Underretning

Europarådets generalsekretær skal underrette Europarådets medlemsstater og enhver stat, eller Det europeiske fellesskap, som har tiltrådt protokollen, om:

- a) all undertegning av denne protokoll,
- b) all deponering av ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokumenter,
- c) alle ikrafttredelsesdatoer for denne protokoll i samsvar med artikkel 10, 11 og 12,
- d) alle erklæringer eller forbehold i henhold til artikkel 9 og 12,
- e) alle andre handlinger, underretninger eller meddelelser angående denne protokoll.

Som en bekreftelse på dette har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til det, undertegnet denne protokoll.

Utfærdiget i [Strasbourg 15. mai 2003] på engelsk og fransk, med samme gyldighet for begge tekster, i ett eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiver. Europarådets generalsekretær skal oversende bekreftede kopier til alle signatarer og parter som tiltrådt.